

Inhoud

Samenvatting 7

Inleiding 8

Deel 1 De kennismaking

Inleiding 12

- 1 De openbare ruimte** 14
  - 1.1 De gebruikers van de openbare ruimte 14
  - 1.2 De eigenaren/beheerders van de openbare ruimte 15
  - 1.3 De makers van de openbare ruimte 16
  - 1.4 Openbare verlichting als aparte discipline 17

- 2 De taal van de makers** 19
  - 2.1 Spraakverwarring 19
    - Stedenbouwkundigen 20
    - Landschapsarchitecten 22
    - Verlichtingskundigen 24
    - Verkeerskundigen 26

- 3 Functies van openbare verlichting** 28
  - 3.1 Verkeersveiligheid 28
  - 3.2 Sociale veiligheid 29
  - 3.3 Overige functies 31

- 4 Relaties en wisselwerking** 33
  - 4.1 De makers 33
  - 4.2 De gebruikers 34
  - 4.3 De verlichting 35

- 5 Briljant!** 36

Deel 2 Wegwijs met vlakken, lijnen en punten

Inleiding 38

- 1 Casus: Centrum stad** 40
- 2 Thema: Armaturen** 44
- 3 Casus: Centrum dorp** 46
- 4 Thema: Pleinen** 50
- 5 Casus: Woonstraat bij park** 52
- 6 Thema: De lichtmast en ...** 56

- 7 Casus: Weg en fietspad 58
- 8 Thema: Markering 62
- 9 Casus: Vinex-wijk 64
- 10 Thema: Het mag minder! 68
- 11 Casus: Bedrijventerrein 70
- 12 Thema: Stroomwegen 74
- 13 Casus: Oude woonwijk stad 76
- 14 Thema: De lichtmast en het groen 80
- 15 Casus: Stadspark 82
- 16 Thema: Van straat- naar stadsverlichting 86

Deel 3 Wegen maken = bruggen bouwen

Inleiding 90

- 1 Integraal werken 91
- 2 Projectmatig werken 94
- 3 De rol van de burger 98
- 4 Succesfactoren 102

Deel 4 Blik in de toekomst

Inleiding 104

- 1 Licht en technologie 107
- 2 Op zoek naar de kleur van natuurvriendelijk licht 111
- 3 Hoezo licht? 115
- 4 Zicht en lichtbeleving van senior weggebruikers 118
- 5 Coöperatieve systemen voor verkeersmanagement 122
- 6 Een wereldprimeur: IPOLicht rekenmodel voor de berekening van licht 126
- 7 Geef de nacht zijn trollen terug 129

Literatuur 133

Bijlage

Nieuwe Richtlijn Openbare Verlichting (ROVL 2011), hoofdstuk Beleidskeuzes 135